

NYHETS BREV STRATEGISK SLÖJD - NR 3

[Klicka här för att läsa brevet i din webbläsare](#)

Välkommen till det tredje nyhetsbrevet om Strategisk slöjd

Hur förklarar man för någon som inte är insatt att svensk ull är en källa till innovationsprojekt? Genom att ta hjälp av goda exempel och FNs hållbarhetsmål målas en samtida samtida bild av cirkulär och hållbar produktion upp. Långt ifrån de bilder av stickigt, svårtvättat och grått, som kanske dyker upp hos den oinvigde.

Materialen och kunskapen om dem, har alltid varit viktig för slöjden och kommer nu även industri och forskare till godo. Läs Helena Hanssons text om hur kunskapen om materialet ull kan leda till nya samarbeten i andra samhällssektorer. Applicera tänket på de material som du är mest intresserad av och fundera på vad det skulle kunna leda till!

Hör av dig med bidrag till Strategisk slöjd, synpunkter tips eller idéer!

Friedrike Roedenbeck, Kanslichef Nämnden för hemslöjdsfrågor

Cirkulära affärsmodeller för svensk ull – slöjd som en del av en kunskapsinfrastruktur

Under 2019 - 2020 deltog Svenska Fåravelsförbundet (SF) i Vinnovaprojektet "Cirkulära yllekäddor" tillsammans med LRF, Smart Textiles, Högskolan i Borås samt klädföretagen Filippa K och Røjk Superwear. Målet var att undersöka om det gick att få ekonomi i produktionskedjan och nyttja råvaran in i minsta fiber. Av stor vikt var att så många aktörer som möjligt - av de som ingår i ullens cirkulära kedja - skulle vara representerade och involverade i projektet; såväl fårbonder via fårklippare, forskare, "ullförädlare", kläd- och inredningsföretag samt konsumenterna.

[Läs slutrapport från Vinnovaprojektet Cirkulära yllekäddor.](#) Foto: Stephane Lombard

Nämnden för hemslöjdsfrågor, NFH, har följt projektet genom Annkristin Hult, som även spelar en viktig roll i den fortsatta utvecklingsprocessen genom att bland annat arrangera samverkansmöjligheter även för branschens övriga aktörer i form av konferenser för fortsatt utvecklingsarbete.

Initiativet relaterar till FNs hållbarhetsmål 9; Hållbar industri, innovationer och infrastruktur, som handlar om att "bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation" (FN, 2016).

Det som gör projektet intressant ur ett Strategiskt Slöjdperspektiv är att det bidragit till att skapa en kunskapsinfrastruktur för förändring, då olika partners - som representerar olika delar av ullens näringskedja - mötts över gränser för samtal men även praktiskt gemensamt utvecklingsarbete. Som beskrivs i rapporter, identifierades olika glapp i befintlig produktionskedja, och resultatet har blivit att nya utvecklingsprocesser startat. Exempelvis pågår initiativ som handlar om att kunna kategorisera och bedöma ullens kvalitéer. Det har även startats nya företag och innovationsprojekt, såsom ulltvätteriet Ullkontoret på Gotland samt det innovativa projektet Gotland Grey. Processen har även belyst behovet av utbildning av nya yrkesgrupper, såsom kvalitetsgranskare av ull. Då syftet är att utveckla ny kunskap genom samverkan, korsbefruktas innovation och tradition. Med sina djupa kunskaper om ett hållbart användande av materialet ull, spelar slöjden en central roll. Således blir slöjden en utbildande aktör, vilket berör hållbarhetsmål 4 God utbildning för alla. Tillsammans med ett tiotal branschorganisationer planerar NFH en helt ny tvåårig lärlingsutbildning för Ullrådgivare. Beslut om utbildningen tas av Myndigheten för yrkeshögskolan under försommaren 2020 och beräknas starta till höstterminen 2020.

"Innovation och teknologiska framsteg är nyckeln till att finna hållbara lösningar för såväl ekonomiska som miljömässiga utmaningar. Det bidrar dessutom till att skapa nya marknader och arbetstillfällen som kan bidra till en effektiv och jämlik resursanvändning. Att investera i hållbara industrier, forskning,

Som det beskrivs i delmål [9.1 Skapa hållbara, motståndskraftiga och inkluderande infrastrukturer](#) ska samhället verka för att ”tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet kan byggas”. Detta bör innefatta såväl regional som gränsöverskridande infrastruktur. Det handlar om att stödja en ekonomisk utveckling som både främjar människors välbefinnande och ekonomisk utveckling, där fokus är överkomlig och rättvis tillgång för alla. Den potential jag ser i Ullprojektet, är att slöjden som kunskapsbyggare är med och formar en infrastruktur som andra innovationer kan rida på. Intressant är även projektets syn på innovation, där delaktighet även genomsyrat metodarbetet bakom. Jag menar att projektet visar vägen för hur slöjd kan ingå i ett större innovationssystem, där enskilda slöjdare och kunskapsbärare inom hantverket kan bidra med sin kunskap i komplexa utvecklingsprocesser. NFH har under våren sammankallat till diskussioner om ett eventuellt behov av ett svenskt klassificerings- eller definieringssystem för svensk ull. Behovet av detta ser olika ut beroende på vilket område inom förädlingskedjan man är verksam, men diskussionen är igång.

NFH har under våren sammankallat till diskussioner om ett eventuellt behov av ett svenskt klassificerings- eller definieringssystem för svensk ull. Behovet av detta ser olika ut beroende på vilket område inom förädlingskedjan man är verksam, men diskussionen är igång.

Genom att samverka med många andra aktörer i näringskedjan, skapar en social robusthet. Därmed blir slöjd en strategisk resurs som kan bidra till att göra mer med mindre för många – tillsammans, vilket är grunden för frugal innovation.

Läs mer om [Hållbarhetsmål 9](#), där du även kan läsa om de andra delmålen, bl a om [Hållbarhetsmål 4](#).

Genom att följa dessa länkar kan du läsa mer om andra projekt som berör Svensk ull som innovationsplattform, eller som har startat som ett resultat av processen

[Dags att satsa på svensk ull, nyhetsartikel NFH](#)

[Ullkontoret](#)

[Gotland grey](#)

Läs också gärna mer om frugal innovation: [How can Frugal Innovation be Conceptualized](#) samt hos Ada Sweden - [To Do More With Less for Many](#).

Kika gärna även på en föreläsning från Handmade Issues 2017, där det talas om slöjd som frugal innovation [Film Handmade issues](#).

Helena Hansson, doktorand och forskare vid HDK-Valand, Göteborgs universitet

---

ÖVRIGA LÄNKAR

[International Wool Textile Organisation, annual congress 2020](#)

[Baltic Wool Conference 8-10 oktober 2020](#)

Läs mer på [nfh.se](#) om Strategisk slöjd, där du även hittar tidigare nyhetsbrev.

NÄMNDEN FÖR HEMSLÖJDSFRÅGOR

Västgötagatan 5 | Box 4006 | 102 61 Stockholm | Växel +46 8 681 93 50 | info@nfh.se | www.nfh.se

Nämnden för hemslöjdsfrågor är en statlig myndighet under Kulturdepartementet med målet att främja hemslöjd.

[Klicka här för att avregistrera din adress](#)

Bild hämtad från [Globala målen](#).
Logotypen framtagen av [The New Division](#)